EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 6.9.2023.
COM(2023) 512 final

2023/0311 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2023) 305 final} - {SWD(2023) 289 final} - {SWD(2023) 290 final} -
{SWD(2023) 291 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Europska unija (EU) temelji se na vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode i poštovanja ljudskih prava te se bori protiv diskriminacije, među ostalim na temelju invaliditeta, kako je utvrđeno u Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Povelji o temeljnim pravima (Povelja).

Pravo građana EU-a na slobodno kretanje i boravak u Europskoj uniji jedno je od najdragocjenijih postignuća EU-a i važan pokretač njegova gospodarstva.

EU i sve njegove države članice stranke su Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD). Njezina je svrha promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promicanje poštovanja njihova urođenog dostojanstva. Njome se države stranke obvezuje da osobama s invaliditetom priznaju prava na slobodu kretanja na ravnopravnoj osnovi s drugima. Obvezuje ih se i da poduzmu djelotvorne mjere osiguranja slobode kretanja s najvećom mogućom neovisnošću za osobe s invaliditetom, uključujući olakšavanje slobode kretanja osoba s invaliditetom na način i u vrijeme koje one same izaberu i po pristupačnoj cijeni.

U europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Europska komisija proglasili u Göteborgu 17. studenoga 2017.[1], propisano je da svi, bez obzira na invaliditet, imaju pravo na jednako postupanje i jednake mogućnosti u pogledu pristupa robi i uslugama dostupnima javnosti (3. načelo). U njemu se potvrđuje i pravo osoba s invaliditetom na usluge koje im omogućuju sudjelovanje u društvu (17. načelo). U Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava upućuje se na znatne prepreke na koje osobe s invaliditetom i dalje nailaze i koje se nastoje svladati u okviru Strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.

Osobe s invaliditetom kojima taj status procjenjuju i priznaju nadležna tijela u državi članici često imaju pravo na posebne uvjete ili povlašteno postupanje u pogledu pristupa raznim uslugama, aktivnostima i sadržajima, među ostalim kad se pružaju bez naknade, neovisno o tome pružaju li ih javna tijela ili privatni subjekti te pružaju li se na temelju nacionalnih ili lokalnih pravila/pravnih obveza ili dobrovoljno, što je često slučaj (posebno ako ih pružaju privatni subjekti).

Posebni uvjeti ili povlašteno postupanje najčešće se nude ili pružaju u pogledu javnog i privatnog prijevoza, parkirnih mjesta, kulturnih događanja (npr. muzeji), rekreacijskih i sportskih centara ili usluga, zabavnih parkova, turizma. Mogu uključivati besplatan pristup, niže cijene, niže pristojbe ili korisničke naknade za ceste/mostove/tunele s naplatom, prioritetan pristup, osobnu asistenciju, podršku (kao što je pristup brajici, zvučnim vodičima), nabavu pomagala, mogućnost duljeg parkiranja ili rezervirana (parkirna) mjesta[2]. U putničkom prijevozu osobni asistenti ili druge osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć osobama s invaliditetom mogu putovati besplatno ili, ako je to izvedivo, sjediti pokraj osobe s

[1] Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava (SL C 428, 13.12.2017., str. 10.).

[2] Za dodatne primjere vidjeti Prilog 6.4. „Pregled usluga u kojima se nude povlašteni uvjeti u EU-u”, Procjena učinka, SWD(2023) 289.

invaliditetom ili osobe sa smanjenom pokretljivošću[3]. Povlašteno postupanje i posebni uvjeti nude se i u pristupu aktivnostima ili sadržajima koji se pružaju bez naknade.

Međutim, osobe s invaliditetom kojima je taj status priznat u državi članici boravišta, a koje putuju u drugu državu članicu, mogu naići na poteškoće u ostvarivanju prava na posebne uvjete ili povlašteno postupanje koji se nude ili su predviđeni u državi članici koju posjećuju, često zbog nepriznavanja njihove iskaznice za osobe s invaliditetom ili potvrde o invaliditetu koje je izdala država članica boravišta.

Bitan čimbenik koji, uz fizičke i druge prepreke u pristupu javnim i privatnim prostorima, brojne osobe s invaliditetom odvraća od odlaska na putovanje visoki su putni troškovi[4], koji su zbog njihovih specifičnih potreba viši nego putni troškovi osoba bez invaliditeta[5]. Eurostatova anketa o osobama koje ne sudjeluju u turizmu, koja je pokazala da 44,83 % ukupnog stanovništva 2019. nije sudjelovalo u turizmu „iz financijskih razloga”, potvrđuje da opća populacija od putovanja najviše odustaje upravo iz tih razloga[6]. Osobe s invaliditetom izložene su većem riziku od siromaštva od osoba bez invaliditeta. Na razini EU-a 2021. riziku od siromaštva bilo je izloženo oko 21,1 % osoba s invaliditetom u dobi od 16 i više godina u usporedbi s 14,9 % osoba bez invaliditeta. Postotak za sve osobe u dobi od 16 i više godina iznosio je 16,4 %.

Pravna nesigurnost i mogući dodatni troškovi mogu osobama s invaliditetom otežati puno i učinkovito ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje.

Nadalje, brojnim osobama s invaliditetom osobni je automobil najbolji ili jedini način na koji se mogu neovisno kretati. Mogućnost parkiranja što bliže njihovu odredištu i dostupnost rezerviranih prostora za parkiranje odnosno mogućnosti duljeg parkiranja za osobe s invaliditetom ključne su za podupiranje njihove autonomije i olakšavaju ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje. Parkirna karta EU-a za osobe s invaliditetom uvedena je Preporukom Vijeća iz 1998. kojom je uspostavljen standardiziran zajednički model/obrazac za EU[7] i jedno je od najvidljivijih i najvažnijih postignuća politike EU-a za osobe s invaliditetom. U širokoj je upotrebi u svim državama članicama. Unatoč tomu, pri upotrebi tog standardiziranog modela nositelji parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom nailaze na poteškoće kao što su nesigurnost u pogledu dodijeljenih prava i ograničeno priznavanje karte kad putuju u druge države članice te novčane kazne koje im se izriču čak i nakon predočenja karte ili unatoč tomu što je istaknuta na vozilu. Osim toga, nacionalne razlike u sadržaju i izgledu obrasca te primjeni parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom otežavaju njezinu

---

3 Vidjeti npr. članak 23. stavak 1. točke (a) i (b) Uredbe (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu, SL L 172, 17.5.2021., str. 1.

4 Nalazi završnog izvješća koje se temelji na anketi organizacija civilnog društva na razini EU-a; Shaw i Coles, *Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey*, 25(3) Tourism Management (2004.) 397.–403.; Eugénia Lima Devile i Andreia Antunes Moura (2021.), *Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process*.

5 McKercher i Darcy (2018.), *Re-conceptualizing barriers to travel by people with disabilities*, Tourism Management Perspectives, 59.–66.

6 Eurostatova baza podataka, tour_dem_npsex. Dostupna na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_dem_npsex/default/table?lang=hr. Posljednja godina za koju su bile dostupne informacije bila je 2019.

7 Preporuka Vijeća od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom (98/376/EZ), SL L 167/25, 12.6.1998., kako je prilagođena Preporukom Vijeća od 3. ožujka 2008. zbog pristupanja Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike, SL L 63/43, 7.3.2008.

upotrebu, povećavaju (pravnu) nesigurnost i dovode do rizika od krivotvorenja ili prijevara, kao i problema u izvršenju relevantnih propisa[8].

Stoga se ovom inicijativom uspostavljaju okvir, pravila i zajednički uvjeti, uključujući zajednički standardizirani model, za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom kao dokaz priznatog statusa osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom kao dokaz njihova priznatog prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom („parkirna prava"). Cilj je inicijative omogućiti da nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom u svim državama članicama imaju ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, odnosno da nositelji europske parkirne karte za osobe s invaliditetom imaju ravnopravan pristup uvjetima i prostorima za parkiranje.

Uzajamno priznavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom trebalo bi osobama s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju olakšati i zajamčiti ostvarivanje njihovih prava na posebne uvjete i/ili povlašteno postupanje koje nude privatni subjekti ili javna tijela u pogledu pristupa uslugama, aktivnostima i sadržajima, među ostalim kad se pružaju bez naknade, kao i ostvarivanje njihovih prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom, bez diskriminacije na temelju državljanstva ili mjesta boravišta i ravnopravno s nositeljima nacionalnih potvrda, iskaznica za osobe s invaliditetom ili drugih službenih isprava kojima se priznaje njihov status osobe s invaliditetom, koje su izdala nadležna tijela u zemlji domaćinu.

Uspostavom okvira s pravilima i zajedničkim uvjetima za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom poduprijet će se učinkovitije i uključivije sudjelovanje i uključivanje osoba s invaliditetom u društvo.

Predloženo uvođenje europske iskaznice za osobe s invaliditetom jedna je od vodećih inicijativa Strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.[9]:

„Komisija će predložiti da se do kraja 2023. uvede europska iskaznica za osobe s invaliditetom, koja bi trebala biti priznata u svim državama članicama. Temeljit će se na iskustvu iz pilot-projekta iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom koji se provodi u osam država članica i na europskoj parkirnoj karti za osobe s invaliditetom."

Namjera podnošenja prijedloga o europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom iznesena je i u Komunikaciji o konferenciji o budućnosti Europe „Provođenje vizije u djelo"[10], a istaknula ju je i predsjednica Ursula von der Leyen u kontekstu svojeg govora o stanju Unije 2022.[11] Inicijativa je dio programa rada Komisije za 2023. „Čvrsta i ujedinjena Unija"[12].

Europski parlament pozvao je na uvođenje iskaznice u tri rezolucije. U Rezoluciji od 18. lipnja 2020. o europskoj strategiji za osobe s invaliditetom za razdoblje nakon 2020.[13] zatražio je od Komisije da proširi postojeći pilot-projekt iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom i zajamči potpuno priznavanje parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom u svim državama članicama. U Rezoluciji od 7. listopada 2021. o zaštiti osoba s invaliditetom preko predstavki[14] pozdravio je plan da se predstavi inicijativa o europskoj iskaznici za osobe

---

8 Za dodatne informacije vidjeti Prilog 6.3. „Analiza primjene parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom", Procjena učinka, SWD(2023) 289.

9 COM(2021) 101.

10 COM(2022) 404 final, 17.6.2022., Prilog, točka 5. „Vrijednosti i prava, vladavina prava i sigurnost".

11 Pismo namjere uz govor o stanju Europske unije 2022., 14. rujna 2022.

12 COM(2022) 548 final, 18.10.2022., Prilog I. točka 43. pod naslovom „Novi poticaj europskoj demokraciji".

13 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0156_HR.html

14 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0414_HR.pdf

s invaliditetom koja bi trebala biti priznata u svim državama članicama u cilju proširenja pilot-projekata u pogledu te iskaznice i modela parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom. U Rezoluciji od 13. prosinca 2022. prema jednakim pravima za osobe s invaliditetom[15] zalagao se za pravno obvezujuću i ambicioznu inicijativu kojom bi se obuhvatio niz područja koja nadilaze kulturu, slobodne aktivnosti i sport.

Nadalje, Europski gospodarski i socijalni odbor donio je pozitivno razmatračko mišljenje[16] o europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom, u kojem je u kontekstu parkirne karte EU-a prepoznao važnost ažuriranja zakonodavstva kojim se usklađuju značajke, postupci izdavanja i funkcioniranje te karte.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ova se inicijativa temelji na dvama postojećim instrumentima.

Kad je riječ o europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom, Prijedlog se temelji na povezanom **pilot-projektu**, koji se njime proširuje na sve države članice i više područja politika, koja osim usluga obuhvaćaju i aktivnosti i sadržaje, među ostalim kad se pružaju bez naknade. Pilot-projekt je od 2016. do 2018. dobrovoljno provodilo osam država članica (Belgija, Cipar, Estonija, Finska, Italija, Malta, Rumunjska i Slovenija), koje su ga nastavile provoditi i nakon njegova završetka. Pilot-projektom je uveden zajednički obrazac iskaznice na temelju kojeg je osam država članica sudionica dobrovoljno uzajamno priznavalo status osobe s invaliditetom (utvrđen u skladu s njihovim nacionalnim kriterijima prihvatljivosti, pravilima, praksom i postupcima) kako bi se osobama s invaliditetom koje putuju u jednu od zemalja sudionica omogućio pristup pogodnostima i uslugama u području kulture, slobodnih aktivnosti, sporta, a u nekim zemljama i prijevoza[17]. Nacionalni pružatelji usluga u tim sektorima mogli su se dobrovoljno pridružiti programu upotrebe iskaznice. Paket pogodnosti u svakoj pojedinačnoj državi članici ovisio je o broju i vrsti pružatelja usluga koji sudjeluju u programu. Nakon što su pristupili programu upotrebe iskaznice, pružatelji usluga bili su obvezni nositeljima iskaznica iz drugih država članica sudionica ponuditi iste pogodnosti koje su pružali i državljanima s invaliditetom. Države članice morale su voditi i redovito ažurirati evidenciju o uslugama koje su dio programa.

Pilot-projekt EU-a jasno je pokazao prednosti za osobe s invaliditetom u pristupu uslugama u području kulture, slobodnih aktivnosti, sporta, a u nekim slučajevima i prijevoza, te u podupiranju njihova prekograničnog kretanja unutar EU-a na kratko razdoblje. Osim toga, u studiji iz 2021. o procjeni provedbe pilot-mjere u pogledu iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom i povezanih pogodnosti[18] potvrđena je dodana vrijednost EU-a te iskaznice te je zaključeno da postoji potencijal za opsežniju primjenu.

Obrazloženje/logika ovog zakonodavnog prijedloga razlikuje se od obrazloženja/logike pilot-projekta (u kojem su se u javnu bazu podataka, koja je obuhvaćala četiri sektora, unosili (na nacionalnoj razini) razrađeni popisi „pružatelja sudionika”). Ovim zakonodavnim prijedlogom, koji omogućuje uzajamno priznavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom u svim državama članicama, nastoji se nositeljima iskaznice koji putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju osigurati ravnopravan pristup postojećim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu raznih usluga, aktivnosti i sadržaja, među ostalim kad se

---

15 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0435_HR.html

16 SOC/765, 27.4.2024.

17 Privatni (Cipar, Finska i Malta) odnosno javni prijevoz (Finska i Slovenija).

18 https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-hr

pružaju bez naknade. Taj bi pristup trebao znatno smanjiti administrativno opterećenje država članica zbog pilot-projekta, koje se odnosi na održavanje i ažuriranje baza podataka pružatelja usluga koji prihvaćaju europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom.

Kad je riječ o europskoj parkirnoj karti za osobe s invaliditetom, inicijativom se zamjenjuje sustav uspostavljen Preporukom Vijeća 98/376/EZ[19], kojom se uveo dobrovoljni europski model parkirne karte za osobe s invaliditetom i olakšalo priznavanje parkirne karte u svim državama članicama. Zbog dodavanja elemenata odnosno odstupanja od preporučenog modela na nacionalnoj razini postoje brojne različite karte[20], što otežava njihovo prekogranično priznavanje i pristup osoba s invaliditetom posebnim uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom koje imaju „lokalnu" parkirnu kartu. Nadalje, Preporuka Vijeća nije ažurirana kako bi se uzeo u obzir razvoj tehnologije i digitalizacije niti kako bi se državama članicama koje imaju probleme s prijevarama i krivotvorenjem iskaznice/karte pomoglo u njihovu rješavanju.

Prijedlogom će se uvesti zajednička pravila i uvjeti kojima se uređuju izdavanje europske parkirne karte za osobe s invaliditetom i njezin zajednički predložak koji će se primjenjivati u svim državama članicama i zamijeniti sve postojeće nacionalne parkirne karte.

Nadalje, kako bi se zajamčilo jednako postupanje kao i prema građanima EU-a, Komisija namjerava predložiti zaseban pravni akt kojim bi se područje primjene ovog Prijedloga proširilo na državljane trećih zemalja koji se zakonito nalaze ili borave na državnom području države članice i imaju pravo putovati u druge države članice u skladu s pravom Unije.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Cilj je ove inicijative osobama s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju olakšati ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje unutar EU-a tako da im se olakša ostvarivanje prava na dostupne posebne uvjete i/ili povlašteno postupanje u pristupu uslugama, aktivnostima i sadržajima, među ostalim kad se pružaju bez naknade, ravnopravno s osobama s invaliditetom koje imaju boravište u toj drugoj državi članici.

U kontekstu usluga koje se uobičajeno obavljaju uz naknadu na unutarnjem tržištu ovaj Prijedlog dopunjuje Direktivu 2006/123 o uslugama na unutarnjem tržištu[21]. Osim toga, dopunjuje Europski akt o pristupačnosti (Direktiva 2019/882)[22] i Direktivu o pristupačnosti interneta (Direktiva (EU) 2016/2102)[23], kojima se nastoje ukloniti i spriječiti prepreke koje proizlaze iz različitih zahtjeva za pristupačnost u državama članicama.

Prijedlog dopunjuje i potencijalno olakšava primjenu zakonodavnih akata EU-a o pravima putnika koji su od 2004. do 2021. doneseni za četiri vrste prijevoza: zrakoplovni, željeznički, vodni i autobusni[24]. Tim se zakonodavnim aktima putnicima s invaliditetom i smanjenom

---

19 Preporuka Vijeća od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom (98/376/EZ), SL L 167/25, 12.6.1998., kako je prilagođena Preporukom Vijeća 2008/205/EZ zbog pristupanja Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike, SL L 63/43, 7.3.2008.

20 Za dodatne informacije vidjeti Prilog 6.3. „Analiza primjene parkirne karte EU-a za osobe s invaliditetom", Procjena učinka, SWD(2023) 289.

21 SL L 376/36, 27.12.2006.

22 Direktiva (EU) 2019/882 o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga, SL L 150/70, 7.6.2019.

23 Direktiva (EU) 2016/2102 o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora.

24 Uredba (EZ) br. 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, SL L 150/70, 7.6.2019., Uredba (EU) br. 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004, Uredba (EU) br. 181/2011 o

pokretljivošću jamči pravo na nediskriminaciju u pristupu prijevozu i na besplatnu pomoć te prema potrebi na prilagodbu usluga prijevoza njihovim posebnim potrebama kako bi te četiri vrste prijevoza mogli upotrebljavati kao i bilo koji drugi građanin.

U kontekstu cesta s naplatom cestarine inicijativa je u skladu i s nedavno donesenom Direktivom (EU) 2022/362[25], koja državama članicama omogućuje propisivanje nižih pristojbi ili korisničkih naknada za ceste/mostove/tunele s naplatom te izuzeća od obveze plaćanja takvih pristojbi ili korisničkih naknada za sva vozila koja upotrebljavaju osobe s invaliditetom ili su u njihovu vlasništvu.

Prijedlogom će se usto poduprijeti učinkovitije i uključivije sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu, kako je predviđeno Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, i doprinijeti provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030., čiji je 8. cilj poticati politike kojima se promiču održivi turizam i lokalna kultura, 10. cilj smanjiti nejednakosti, a 11. cilj svima omogućiti pristup sigurnim, cjenovno pristupačnim, pristupačnim i održivim prometnim sustavima.

Nadalje, Prijedlogom se uvodi dodatna sastavnica šire europske infrastrukture za digitalno certificiranje, koja se temelji na iskustvu s EU digitalnom COVID potvrdom i koja će se nakon donošenja predložene revidirane uredbe povezati s europskom lisnicom za digitalni identitet.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ovaj Prijedlog ima više međusobno povezanih ciljeva iz nekoliko područja politika, kao što su usluge, promet i prava na slobodno kretanje. Stoga je najprikladnije i najprimjerenije da se temelji na različitim pravnim osnovama kako bi se obuhvatili razni ciljevi ove inicijative.

Članak 53. stavak 1. i članak 62. UFEU-a (o uslugama koje se uobičajeno obavljaju uz naknadu na unutarnjem tržištu) relevantni su jer se Prijedlogom nositeljima iskaznice dodjeljuje pravo na povlaštene uvjete/povlašteno postupanje u pristupu uslugama na ravnopravnoj osnovi s osobama s invaliditetom u državi članici koju se posjećuje.

Za posebne uvjete i povlašteno postupanje u pogledu pristupa uslugama u području prijevoza, uključujući prostore za parkiranje, članak 91. UFEU-a čini potrebnu pravnu osnovu. Taj je članak relevantan i jer je omogućio donošenje Preporuke Vijeća iz 1998.[26], kojom je uspostavljen postojeći dobrovoljni program parkirne karte EU-a koji će ova inicijativa zamijeniti.

Članak 21. stavak 2. UFEU-a, na temelju kojeg Europska unija može djelovati i donositi odredbe kako bi građanima EU-a olakšala slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica, supsidijarna je pravna osnova potrebna kako bi se obuhvatili posebni uvjeti ili povlašteno postupanje u pristupu aktivnostima i sadržajima koji nisu „usluge” obuhvaćene

---

pravima putnika u autobusnom prijevozu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004, Uredba (EU) 2021/782 o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (preinaka). [ ]

[25] Direktiva (EU) 2022/362 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. veljače 2022. o izmjeni direktiva 1999/62/EZ, 1999/37/EZ i (EU) 2019/520 u pogledu naknada koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za vozila, SL L 69/1, 4.3.2022.

[26] Preporuka Vijeća od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom (98/376/EZ), SL L 167/25, 12.6.1998., kako je prilagođena Preporukom Vijeća 2008/205/EZ zbog pristupanja Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike, SL L 63/43, 7.3.2008.

navedenim pravnim osnovama, osobito aktivnostima i sadržajima koji se pružaju bez naknade. Nadalje, bez obzira na njihovo državljanstvo, članovi obitelji građanina Unije koji ostvaruje svoje pravo na slobodno kretanje u skladu s pravilima Unije izjednačeni su s građanima Unije.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog je u potpunosti u skladu s načelom supsidijarnosti. Različite međusobno povezane ciljeve ovog Prijedloga ne mogu dostatno ostvariti države članice same, nego se zbog opsega i učinaka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini EU-a. Stoga je nužno djelovanje na razini EU-a.

Utvrđeni problemi imaju prekograničnu dimenziju zbog koje ih države članice ne mogu same riješiti. Potreba za djelovanjem EU-a izravno proizlazi iz problema na koje nailaze osobe s invaliditetom na prekograničnim putovanjima u EU-u i koji se mogu riješiti koordiniranim pristupom država članica koji će tim osobama olakšati pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji je ravnopravan pristupu nositelja iskaznice za osobe s invaliditetom ili potvrde o invaliditetu koje je izdala zemlja koju se posjećuje.

Izostanak djelovanja na razini EU-a vjerojatno bi doveo do primjene različitih sustava u državama članicama, zbog čega bi se nastavile poteškoće u prekograničnom priznavanju iskaznica za osobe s invaliditetom i potvrda o invaliditetu te parkirne karte EU-a. Bez intervencije EU-a vjerojatno bi se povećale postojeće razlike među nacionalnim iskaznicama za osobe s invaliditetom i potvrdama o invaliditetu, a razlike u postupanju prema osobama s invaliditetom u državama članicama i dalje bi postojale ili bi se dodatno povećale, što bi negativno utjecalo na njihov pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, što bi pak moglo ugroziti ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje.

Inicijativom se ne nastoje uskladiti kriteriji prihvatljivosti, uvjeti ni postupci procjene za stjecanje statusa osobe s invaliditetom, već je to i dalje u nadležnosti država članica. Stoga ovaj Prijedlog ne utječe na nadležnost država članica da utvrde uvjete i postupke za procjenu statusa osobe s invaliditetom kako bi im se dodijelila europska iskaznica za osobe s invaliditetom, za priznavanje prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom te za izdavanje potvrde, iskaznice ili parkirne karte za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Nadalje, Prijedlog ne zadire u nadležnost država članica da odluče hoće li pravo na posebne pogodnosti odnosno povlaštene uvjete, kao što su besplatan pristup i niže cijene, ili povlašteno postupanje dodijeliti osobama s invaliditetom i, ako je primjenjivo, osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć. U Prijedlogu se ne propisuje ni da privatni subjekti ili javna tijela moraju osigurati povlaštene uvjete. Njime se samo osigurava da, kad postoje, takvi posebni uvjeti ili povlašteno postupanje budu ravnopravno dostupni svim osobama s invaliditetom koje su nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom te da su informacije o njima dostupne u pristupačnim oblicima u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga iz Priloga I. Direktivi 2019/882.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti oblik i sadržaj Prijedloga ne prelaze ono što je potrebno i proporcionalno za ostvarivanje njegovih različitih međusobno povezanih ciljeva.

Utvrđena su opća zajednička pravila i zajednički standardizirani obrazac/predložak iskaznice i karte. No, uzimajući u obzir nacionalne razlike, okolnosti i praksu, sama procjena statusa

osobe s invaliditetom, uspostava postupaka potrebnih za izdavanje iskaznica i utvrđivanje posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja za osobe s invaliditetom u pristupu uslugama, aktivnostima i sadržajima, među ostalim kad se pružaju bez naknade, prepuštaju se državama članicama, osim ako je pravom Unije predviđeno drukčije.

- **Odabir instrumenta**

U skladu s utvrđenim pravnim osnovama iz UFEU-a, posebno njegovim člankom 53. stavkom 1. i člankom 62. u vezi s njegovim člankom 91. te njegovim člankom 21. stavkom 2., direktiva se smatra prikladnim, proporcionalnim i djelotvornim instrumentom za ostvarivanje različitih međusobno povezanih ciljeva inicijative.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Međusektorska upravljačka skupina za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom osnovana je u srpnju 2022. i aktivno je sudjelovala u pripremi inicijative, među ostalim i u procjeni njezina učinka.

U skladu sa Smjernicama za bolju regulativu provedeno je savjetovanje s brojnim međunarodnim dionicima, dionicima iz EU-a i nacionalnim dionicima, i to s i. dionicima koji su zainteresirani za to pitanje (npr. nacionalna javna tijela, pružatelji usluga, nevladine organizacije), ii. mogućim korisnicima europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom (npr. osobe s invaliditetom, osobni asistenti) i iii. stručnjacima (npr. istraživači, konzultantska društva i savjetnici, međunarodne organizacije).

Savjetovanje s dionicima uključivalo je: (a) javno savjetovanje, (b) strateške i (c) ciljane razgovore, (d) ciljane internetske ankete, (e) tri internetske radionice, (f) šest ciljnih skupina s pružateljima usluga iz odabranih država članica i (g) šest studija slučaja. Dionici su ujedno mogli poslati primjedbe na Komisijin (h) poziv na očitovanje[27].

Većinu aktivnosti savjetovanja organizirao je vanjski izvođač u okviru popratne studije uz pripremu procjene učinka. Komisija se savjetovala i s tijelima država članica i organizacijama civilnog društva koje zastupaju osobe s invaliditetom i članice su Platforme za osobe s invaliditetom. Rasprave na sastancima Platforme i njezine posebne podskupine za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom bile su ključne za dobivanje povratnih informacija za poboljšanje Prijedloga.

- **Procjena učinka**

Prijedlogu inicijative Komisije o utvrđivanju okvira, pravila i uvjeta za izdavanje i upotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom priloženo je izvješće o procjeni učinka[28], čiji je nacrt podnesen Odboru za nadzor regulative 21. lipnja 2023. Taj odbor donio je 19. srpnja 2023. pozitivno mišljenje sa zadrškama. Izvješće o procjeni učinka revidirano je u skladu s nalazima i preporukama Odbora. Razmotrene su i detaljnije tehničke primjedbe Odbora.

Osmišljavanje opcija i odbacivanje određenih opcija uvelike se temelje na iskustvu stečenom u provedbi pilot-projekta europske iskaznice za osobe s invaliditetom i Preporuke Vijeća

[27] Za više detalja vidjeti „Sažeto izvješće o savjetovanju s dionicima”, Prilog 2. Izvješću o procjeni učinka, SWD(2023) 289.

[28] SWD (2023) 289.

98/376/EZ od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom, kao i na povratnim informacijama dionika i država članica.

Razmatrala se opcija spajanja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom u jedinstvenu iskaznicu, no odbačena je zbog praktične i tehničke neizvedivosti[29]. Kriteriji prihvatljivosti, postupci izdavanja, opseg i upotreba iskaznice i karte razlikuju se. Ne bi svi nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom bili i nositelji europske parkirne karte za osobe s invaliditetom. Dionici s kojima je provedeno savjetovanje istaknuli su da bi se spajanjem iskaznice i karte ograničila mogućnost osoba s invaliditetom da istodobno upotrebljavaju obje isprave. Naime, europska parkirna karta u pravilu se ostavlja i ističe na određenom mjestu u vozilu, dok bi europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom nositelj iskaznice trebao nositi sa sobom. Dionici su stoga smatrali da bi kartu i iskaznicu trebalo zadržati kao dvije različite isprave.

U procjeni su razmotrene opcije politike usmjerene na olakšavanje uzajamnog priznavanja statusa osobe s invaliditetom u EU-u u pogledu pristupa uslugama kad se posjećuje druga država članica (A) te na olakšavanje upotrebe europske parkirne karte za osobe s invaliditetom i povećanje s tim povezane pravne sigurnosti (B), što bi zajedno riješilo uočene probleme.

Odbačeno je i nekoliko drugih opcija, kao što su dobrovoljni aranžmani[30], obuhvaćanje samo određenih usluga[31], usklađivanje definicija i kriterija prihvatljivosti za procjenu statusa osobe s invaliditetom[32] ili usklađivanje postupaka za izdavanje iskaznice/karte na razini EU-a[33].

Najpoželjnija je kombinacija opcije politike A2 (obvezni model europske iskaznice za osobe s invaliditetom za putovanja u svim državama članicama koji obuhvaća sve uslužne sektore) i opcije B2 (obvezni model europske parkirne karte za osobe s invaliditetom).

Opcija politike A2 najviše olakšava uzajamno priznavanje statusa osobe s invaliditetom u pogledu pristupa uslugama kad se posjećuje druga država članica jer se njome predviđa uvođenje europske iskaznice za osobe s invaliditetom koja će se upotrebljavati upravo u tu svrhu i može se lako prepoznati u svim državama članicama. Iskaznica bi uklonila nesigurnost i pružatelja usluga, koji moraju provjeravati imaju li korisnici njihovih usluga status osobe s invaliditetom, i osoba s invaliditetom koje putuju u druge države članice ili ih posjećuju.

Opcija politike B2 najviše olakšava priznavanje parkirne karte EU-a. Tim obvezujućim zakonodavnim instrumentom propisuju se minimalni zahtjevi modela zajedničke parkirne karte EU-a te njezin sigurnosni format i značajke. Homogeniji jedinstveni obrazac nacionalnih parkirnih karti smanjio bi nesigurnost osoba s invaliditetom povezanu s njihovim priznavanjem, čime bi im se olakšao život kad putuju automobilom u EU-u. To bi nositeljima karte omogućilo da putuju automobilom, a da se pritom ne pitaju hoće li njihova parkirna

---

29 Različita su mišljenja o opciji spajanja europske parkirne karte i nove europske iskaznice za osobe s invaliditetom. Države članice i organizacije civilnog društva koje zastupaju osobe s invaliditetom čvrstog su uvjerenja da se europska parkirna karta ne bi trebala spojiti s novom europskom iskaznicom za osobe s invaliditetom. Za razliku od toga pojedinačni ispitanici u javnom savjetovanju složili su se da bi europsku parkirnu kartu trebalo uključiti u novu europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom, vjerojatno jer su „jedinstvenu iskaznicu" pogrešno protumačili kao „jedinstveni pravni instrument".

30 To bi s vremenom stvorilo dodatna odstupanja u standardnom obrascu (fizičke i/ili digitalne) iskaznice/karte i povezane poteškoće u njihovu priznavanju i upotrebi, kao i veliku nesigurnost za osobe s invaliditetom.

31 To bi stvorilo veliko administrativno opterećenje i ne bi riješilo temeljno pitanje jednakog postupanja prema osobama s invaliditetom bez obzira na to gdje se provodi procjena invaliditeta.

32 To bi nadilazilo nadležnost EU-a.

33 Vidjeti prethodnu bilješku.

karta biti priznata u inozemstvu. Donijelo bi i uštede osobama s invaliditetom jer bi mogle upotrebljavati javna parkirna mjesta rezervirana za osobe s invaliditetom.

Očekuje se da će najpoželjnija kombinacija opcija politike imati pozitivne socijalne učinke i iznimno pozitivno utjecati na ostvarivanje temeljnih prava unutar EU-a (posebno pravo na slobodno kretanje, nediskriminaciju i integraciju osoba s invaliditetom). Kombinirane opcije politike vjerojatno će imati malen i neznatan utjecaj na okoliš te ograničene pozitivne digitalne učinke. Ne očekuje se da će najpoželjnije opcije politike imati znatan učinak na konkurentnost i MSP-ove, a očekivani administrativni troškovi za poduzeća bit će neznatni[34].

- **Temeljna prava**

Prijedlog bi pozitivno utjecao[35] na nekoliko prava priznatih u Povelji o temeljnim pravima Europske unije.

Smanjenjem nesigurnosti u pogledu priznavanja iskaznica za osobe s invaliditetom i parkirnih karti u cijelom EU-u olakšalo bi se učinkovito ostvarivanje prava na slobodno kretanje osobama s invaliditetom kad putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju (članak 45. Povelje).

Osobe s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju trebale bi ostvarivati pravo na ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se nude u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, te uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom jer takav pristup osigurava njihovu neovisnost, društvenu uključenost i sudjelovanje u životu zajednice (članak 26. Povelje).

Prijedlog bi doprinio provedbi načela nediskriminacije i jednakosti u pristupu uslugama (članak 21. Povelje). Mogućnost ostvarivanja prava na posebne uvjete ili povlašteno postupanje odnosno uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom u svim državama članicama na ravnopravnoj osnovi s osobama s invaliditetom koje imaju boravište i kojima je taj status priznat u toj zemlji te bez diskriminacije na temelju državljanstva ili mjesta boravišta važni su čimbenici koji utječu na njihov izbor upotrebe takvih usluga.

Uspostava okvira pravila i zajedničkih uvjeta za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom pomoći će i u promicanju, zaštiti i osiguravanju punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom te promicanju poštovanja njihova urođenog dostojanstva. Time će se osigurati učinkovitije i uključivije sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu, kako je predviđeno Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

Za provedbu ovog Prijedloga potrebno je obrađivati osobne podatke, posebno podatke o statusu osobe s invaliditetom nositelja iskaznice/karte. Obrada osobnih podataka pojedinaca, što uključuje prikupljanje osobnih podataka, pristup tim podacima i njihovu upotrebu, utječe na pravo na privatnost i pravo na zaštitu osobnih podataka na temelju članaka 7. i 8. Povelje. Zadiranje u ta temeljna prava potrebno je i zaista ispunjava cilj od općeg interesa koji je priznat pravom Unije.

U kontekstu prava na zaštitu osobnih podataka tijela država članica koja izdaju iskaznicu/kartu bit će voditelji obrade podataka. Pri provedbi ove Direktive države članice

[34] Za više detalja vidjeti 6. poglavlje „Koji su učinci opcija politike?” i Prilog 5. „Provjera konkurentnosti”, Izvješće o procjeni učinka, SWD(2023) 289.

[35] Budući da postoje samo agregirani podaci, u ovoj fazi nažalost nije moguće odrediti utjecaj na rodnu ravnopravnost.

trebale bi u svojem nacionalnom zakonodavstvu predvidjeti odgovarajuće zaštitne mjere za obradu osobnih podataka, posebno osobnih podataka o statusu osobe s invaliditetom nositelja iskaznice/karte, u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća[36]. Države članice trebale bi se pobrinuti i za sigurnost, autentičnost i povjerljivost osobnih podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive. Dodatne sigurnosne mjere za osobne podatke mogu se propisati provedbenim aktom nakon utvrđivanja digitalnih značajki i obrasca digitalne iskaznice/karte. Za potrebe predložene direktive osobni podaci moraju biti navedeni samo na fizičkoj iskaznici/karti odnosno na izdanoj digitalnoj iskaznici/karti nakon što se utvrde njezin obrazac i specifikacije.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ima vrlo ograničen utjecaj na proračun EU-a. Jedini operativni troškovi odnose se na organizaciju sastanaka odbora i stručne skupine te potporu za provjere nacionalnih mjera za prenošenje, tj. odobrena sredstva za poslovanje iznose 0,62 milijuna EUR u okviru postojeće proračunske linije, dok administrativni rashodi iznose oko 0,342 milijuna EUR godišnje. Za pokrivanje tih rashoda nije potrebno povećanje sredstava, već samo njihova unutarnja preraspodjela.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Ako se Prijedlog odobri, države članice morat će u roku od šest mjeseci nakon njegova stupanja na snagu obavijestiti Komisiju o tijelu (ili tijelima) koje su imenovale za izdavanje, produljenje i oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom, kao i o uvjetima za izdavanje ili proglašenje tih isprava nevaljanima.

Države članice morat će Komisiji dostaviti sve informacije koje su joj potrebne za sastavljanje redovitog izvješća Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o primjeni Direktive.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Za prenošenje Prijedloga u nacionalno zakonodavstvo nisu potrebni dokumenti s objašnjenjima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U članku 1. opisuje se predmet.

U članku 2. o području primjene utvrđuje se materijalno područje primjene i opisuju obuhvaćene usluge, aktivnosti i sadržaji, među ostalim kad se pružaju bez naknade. Ponavlja se da su države članice i dalje nadležne za procjenu statusa osobe s invaliditetom i izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom, za utvrđivanje postupaka za njihovo izdavanje u skladu sa zajedničkim elementima utvrđenima u člancima 6. i 7. te za odlučivanje o tome hoće li pravo na posebne pogodnosti ili specifične posebne uvjete ili povlašteno postupanje dodijeliti osobama s

[36] Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

invaliditetom i, ako je primjenjivo, osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć. Predmet se dodatno ograničava isključivanjem socijalnih naknada.

U članku 3. nalaze se ključne definicije.

U članku 4. navode se nositelji prava, dok se u članku 5. propisuje da nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom te osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobe koje su priznate kao osobni asistenti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, imaju pravo na ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju.

U člancima 6. i 7. utvrđuju se obrazac, postupci i administrativne formalnosti za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom. Utvrđuju se odredbe o uvođenju i valjanosti iskaznice/karte te njihovim obrascima koji su prikazani u prilozima. U oba se članka Komisiju ovlašćuje za donošenje delegiranih akata kojima će se utvrditi detaljne odredbe o digitalizaciji iskaznice/karte.

U članku 8. propisuje se mogućnost donošenja zajedničkih tehničkih specifikacija u kojima će se pobliže odrediti obrazac iskaznice/karte i format budućih digitalnih elemenata.

U članku 9. utvrđuju se odredbe o nadzoru, usklađenosti i pristupačnosti informacija u pogledu upotrebe iskaznice/karte, među ostalim u slučaju rizika od krivotvorenja ili prijevare.

U članku 10. države članice obvezuje se da odrede nadležna tijela koja će izdavati iskaznicu/kartu.

U člancima 11. i 12. utvrđuju se pravila i postupci za Komisijino izvršavanje delegiranja te za provedbene akte iz članaka 6., 7. i 8.

Članci 13. i 14. odnose se na izvršenje i sankcije, pa na temelju njih organizacije koje zastupaju osobe s invaliditetom i druga javna tijela s legitimnim interesima mogu poduzeti mjere za osiguravanje usklađenosti s Direktivom. Sankcije bi trebale biti popraćene korektivnim mjerama jer je važno riješiti probleme na koje se naišlo pri upotrebi iskaznice/karte i poduzeti korake za buduća poboljšanja.

Članak 15. sadržava popratne mjere za pristup informacijama i informiranje, uključujući pristupačnost informacija.

Članak 16. odnosi se na izvješćivanje i preispitivanje te obvezu izrade prvog i kasnijih izvješća o primjeni Direktive.

Člankom 17. propisuje se da postojeća preporuka o europskoj parkirnoj karti za osobe s invaliditetom zastarijeva i da se prestaje primjenjivati.

U člancima 18. i 19. utvrđuju se odredbe o prenošenju i stupanju na snagu.

U prilozima I. i II. opisuju se europska iskaznica za osobe s invaliditetom i europska parkirna karta za osobe s invaliditetom te se utvrđuju sadržaj i izgled njihova obrasca.

2023/0311 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. i članak 62., članak 91. i članak 21. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[1],

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija[2],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Europska unija (EU) temelji se na vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode i poštovanja ljudskih prava i predana je borbi protiv diskriminacije, među ostalim na temelju invaliditeta, kako je utvrđeno u Ugovoru o Europskoj uniji (UEU), Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Povelji Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).

(2) U članku 26. Povelje Unija priznaje i poštuje pravo osoba s invaliditetom na mjere čiji je cilj osiguravanje njihove neovisnosti, društvene i profesionalne uključenosti te njihovo sudjelovanje u životu zajednice.

(3) Svaki građanin Unije ima temeljno pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama donesenima radi njihove provedbe.

(4) Prema Sudu Europske unije status građanina Unije predodređen je da bude temeljni status državljana država članica pri ostvarivanju prava na kretanje i boravak na državnom području država članica, koji onima od tih državljana koji se nalaze u istoj situaciji omogućuje da se u području primjene UFEU-a *ratione materiae*, neovisno o njihovu državljanstvu i ne dovodeći u pitanje iznimke izričito predviđene s tim u vezi, prema njima jednako pravno postupa.

(5) Unija je stranka Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD)[3], čije je odredbe, koje su sastavni dio pravnog poretka Unije, obvezuju u

[1] SL C , , str. .
[2] SL C , , str. .

okviru njezinih nadležnosti. Sve države članice su stranke Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koja i njih obvezuje u okviru njihovih nadležnosti.

(6) Svrha Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom je promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promicanje poštovanja njihova urođenog dostojanstva kako bi se osiguralo njihovo puno i stvarno sudjelovanje i uključivanje u društvo na ravnopravnoj osnovi s drugima. U Konvenciji se potvrđuje i koliko je važno i potrebno poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se osigurala pristupačnost za osobe s invaliditetom.

(7) U europskom stupu socijalnih prava koji su Europski parlament, Vijeće i Europska komisija proglasili u Göteborgu 17. studenoga 2017.[4] propisano je da svi, među ostalim bez obzira na invaliditet, imaju pravo na jednako postupanje i jednake mogućnosti u pogledu pristupa robi i uslugama dostupnima javnosti (3. načelo). U njemu se potvrđuje i pravo osoba s invaliditetom na usluge koje im omogućuju sudjelovanje u društvu (17. načelo).

(8) Cilj je Direktive (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća[5] („Europski akt o pristupačnosti”) poboljšati pristup proizvodima i uslugama ukidanjem i sprečavanjem prepreka koje proizlaze iz različitih zahtjeva za pristupačnost u državama članicama, što doprinosi povećanju dostupnosti pristupačnih proizvoda i usluga na unutarnjem tržištu, uključujući pristup internetskim stranicama i uslugama na mobilnim uređajima određenih javnih službi[6], te poboljšati pristupačnost relevantnih informacija. Osim toga, pravo Unije jamči i pravo na nediskriminaciju u pristupu prijevozu te druga prava, kao što je pravo na besplatnu pomoć za putnike s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću koji putuju zrakoplovom[7], željeznicom[8], plovilima[9] ili autobusom[10]. U kontekstu cesta s naplatom cestarine[11] države članice mogu u skladu s pravom Unije propisati niže pristojbe ili korisničke naknade za ceste/mostove/tunele s naplatom te izuzeća od obveze plaćanja takvih pristojbi ili korisničkih naknada za sva vozila koja upotrebljavaju osobe s invaliditetom ili su u njihovu vlasništvu.

(9) Osobe s invaliditetom mogu nadležnim tijelima u državi članici u kojoj borave podnijeti zahtjev za priznavanje statusa osobe s invaliditetom jer je to pitanje u njihovoj nadležnosti. Svaka država članica i njezina nadležna tijela imaju uspostavljen

---

3 Odluka Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane Europske zajednice, SL L 23, 27.1.2010., str. 35.

4 Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava, SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

5 Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 150, 7.6.2019., str. 70.).

6 Osim toga, Direktivom (EU) 2016/2102 o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora nastoji se poboljšati pristupačnost internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora.

7 Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, SL L 204, 26.7.2006., str. 1.

8 Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu, SL L 172, 17.5.2021., str. 1.

9 Uredba (EU) br. 1177/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004, SL L 334, 17.12.2010., str. 1.

10 Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o pravima putnika u autobusnom prijevozu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 55, 28.2.2011., str. 1.).

11 Direktiva (EU) 2022/362 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. veljače 2022. o izmjeni direktiva 1999/62/EZ, 1999/37/EZ i (EU) 2019/520 u pogledu naknada koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za vozila.

postupak procjene invaliditeta, koji se razlikuje među državama članicama. Ako nadležna tijela podnositelju zahtjeva priznaju status osobe s invaliditetom, izdaju mu potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom mu se priznaje status osobe s invaliditetom.

(10) Zbog nepriznavanja statusa među državama članicama osobe s invaliditetom mogu naići na određene poteškoće u ostvarivanju svojih temeljnih prava na slobodno kretanje.

(11) Osobi s invaliditetom koja se na dulje razdoblje seli u drugu državu članicu radi zaposlenja, studiranja ili u druge svrhe taj status mogu procijeniti i službeno priznati nadležna tijela druge države članice te joj se može izdati potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druga službena isprava kojom joj se priznaje status osobe s invaliditetom u skladu s primjenjivim pravilima te države članice, osim ako je drukčije predviđeno zakonom ili dogovoreno između država članica.

(12) Međutim, osobe s invaliditetom s priznatim statusom koje na kratko razdoblje putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju mogu naići na znatne poteškoće u ostvarivanju svojeg prava na posebne uvjete i/ili povlašteno postupanje koji se nude u državi članici u koju putuju ili koju posjećuju ako im se ne prizna status osobe s invaliditetom u toj državi članici i ako nemaju potvrdu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom u državi članici domaćinu.

(13) U tom su slučaju osobe s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju u nepovoljnijem položaju pri ostvarivanju svojih prava na slobodno kretanje u odnosu na osobe s invaliditetom koje imaju potvrdu o invaliditetu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom u državi članici u koju putuju ili koju posjećuju.

(14) Nadalje, kad putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju, veliku im nesigurnost stvara i neznanje o tome mogu li se priznati i, ako mogu, u kojoj se mjeri priznaju njihov status osobe s invaliditetom i službene isprave kojima se priznaje taj status. Naposljetku, razni čimbenici mogu osobe s invaliditetom spriječiti u ostvarivanju njihovih prava na slobodno kretanje.

(15) Bitan čimbenik koji, uz fizičke i druge prepreke u pristupu javnim i privatnim prostorima, mnoge osobe s invaliditetom odvraća od odlaska na putovanje visoki su putni troškovi[12], koji su zbog njihovih specifičnih potreba i moguće potrebe za pratnjom ili pomoći druge osobe, uključujući osobe koje su priznate kao osobni asistenti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, viši nego putni troškovi osoba bez invaliditeta[13]. Nepriznavanje statusa osobe s invaliditetom u drugim državama članicama može ograničiti njihov pristup posebnim uvjetima, kao što su besplatan pristup ili niže cijene, ili povlaštenom postupanju te utječe na njihove putne troškove, život i odluke.

(16) Povlašteno postupanje (kao što su osobna asistencija ili prioritetni pristup), koje se nudi uz naknadu ili bez nje, može biti važan čimbenik koji osobama s invaliditetom

---

12 Nalazi završnog izvješća koje se temelji na anketi organizacija civilnog društva na razini EU-a; Shaw i Coles, *Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey*, 25(3) Tourism Management (2004.) 397.–403.; Eugénia Lima Devile i Andreia Antunes Moura (2021.), *Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process*.

13 McKercher i Darcy (2018.), *Re-conceptualizing barriers to travel by people with disabilities*, Tourism Management Perspectives, 59.–66.

omogućuje pristup i bolje iskustvo s raznim uslugama, aktivnostima ili sadržajima. No ako se u državi članici koju posjećuju ili u koju putuju ne priznaju njihov status osobe s invaliditetom ni službene isprave izdane u drugim državama članicama kojima se priznaje taj status, osobe s invaliditetom možda neće moći ostvariti pravo na posebne uvjete ili povlašteno postupanje koje privatni subjekti ili javna tijela u toj državi članici nude nositeljima potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom i koja je izdana u toj državi članici.

(17) Pilot-projekt iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom pokrenut 2016. i proveden u osam država članica pokazao je prednosti za osobe s invaliditetom u pristupu uslugama u području kulture, slobodnih aktivnosti, sporta, a u nekim slučajevima i prijevoza, te u podupiranju njihova prekograničnog kretanja u EU-u na kratko razdoblje[14]. Osim toga, uključivao je i druge primjere usluga, aktivnosti i sadržaja za koje se nude posebni uvjeti ili povlašteno postupanje za osobe s invaliditetom.

(18) Na temelju svojeg statusa osobe s invaliditetom mogu nadležnim tijelima u državi članici u kojoj borave podnijeti zahtjev za izdavanje parkirne karte za osobe s invaliditetom kojom se priznaje pravo na određene uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom. Svaka država članica ima uspostavljen postupak podnošenja zahtjeva za izdavanje parkirne karte za osobe s invaliditetom (ili osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente) na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini, kao i kriterije prihvatljivosti.

(19) Preporukom Vijeća 98/376/EZ[15] propisan je europski model parkirne karte za osobe s invaliditetom, što je olakšalo priznavanje parkirne karte u državama članicama. No zbog njezine primjene i dodavanja elemenata odnosno odstupanja od preporučenog modela na nacionalnoj razini postoje brojne različite karte. To otežava njihovo prekogranično priznavanje u drugim državama članicama, a time i pristup osoba s invaliditetom uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom koje su nositelji parkirne karte u drugim državama članicama. Nadalje, Preporuka Vijeća nije ažurirana kako bi se uzeo u obzir aktualni razvoj tehnologije i digitalizacije. Države članice suočavaju se i s prijevarama i krivotvorenjem karata jer ih je zbog prilično jednostavnog izgleda lako krivotvoriti, a taj se izgled u praksi razlikuje u svakoj državi članici, što otežava provjeru.

(20) Kako bi se osobama s invaliditetom koje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju olakšao pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja u drugim državama članicama, među ostalim kad se pružaju bez naknade, trebalo bi ukloniti preostale prepreke i poteškoće na koje nailaze zbog nepriznavanja njihova statusa osobe s invaliditetom, službenih isprava izdanih u drugim državama članicama kojima se priznaje taj status i njihovih parkirnih prava.

(21) Stoga, kako bi se osobama s invaliditetom koje na kratko razdoblje putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju olakšalo ostvarivanje prava na pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje nude privatni subjekti ili javna tijela bez

---

[14] Vidjeti i Završno izvješće studije o procjeni provedbe pilot-mjere u pogledu iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom i povezanih pogodnosti, objavljeno u svibnju 2021., https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-hr

[15] Preporuka Vijeća od 4. lipnja 1998. o parkirnoj karti za osobe s invaliditetom (SL L 167, 12.6.1998., str. 25.), kako je prilagođena Preporukom Vijeća od 3. ožujka 2008. zbog pristupanja Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike, SL L 63/43, 7.3.2008.

diskriminacije na temelju državljanstva i na ravnopravnoj osnovi s osobama s invaliditetom u toj državi članici te kako bi im se olakšali upotreba prijevoza i ostvarivanje prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi kao i u toj državi članici, potrebno je uspostaviti okvir, pravila i zajedničke uvjete, uključujući zajednički standardizirani model, za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom kao dokaz priznatog statusa osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom kao dokaz njihova priznatog prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom.

(22) Uzajamnim priznavanjem europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom trebalo bi osobama s priznatim statusom u državi članici olakšati i zajamčiti pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koje privatni subjekti ili javna tijela nude za razne usluge, aktivnosti i sadržaje, među ostalim kad se pružaju bez naknade, kao i pristup uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom, koji je ravnopravan pristupu nositelja nacionalnih potvrda, iskaznica za osobe s invaliditetom ili drugih službenih isprava kojima se priznaje taj status i parkirnih karata za osobe s invaliditetom, koje su izdala nadležna tijela u zemlji domaćinu.

(23) Osim na uvjete i prostore za parkiranje usluge, aktivnosti i sadržaji obuhvaćeni ovom Direktivom odnose se na vrlo raznolike aktivnosti, uključujući aktivnosti koje javna tijela ili privatni subjekti pružaju bez naknade na temelju obveza (nacionalnih/lokalnih pravila ili pravnih obveza), a često i dobrovoljno (posebno privatni subjekti) u raznim područjima politike, kao što su kultura, slobodne aktivnosti, turizam, sport, javni i privatni prijevoz, obrazovanje.

(24) Primjeri posebnih uvjeta ili povlaštenog postupanja uključuju besplatan pristup, niže cijene, niže pristojbe ili korisničke naknade za ceste/mostove/tunele s naplatom, prioritetni pristup, posebno označena sjedala u parkovima i drugim javnim prostorima, pristupačna sjedala na kulturnim ili javnim događanjima, osobnu asistenciju, životinje pomagače, pomoć na plaži pri ulasku u vodu, podršku (kao što je pristup brajici, zvučnim vodičima, tumačima znakovnog jezika), nabavu pomagala ili pružanje pomoći, posudbu invalidskih kolica, posudbu plutajućih invalidskih kolica, dobivanje turističkih informacija u pristupačnim oblicima, upotrebu mobilnog skutera na cestama ili invalidskih kolica na biciklističkim stazama bez novčane kazne itd. Uvjeti i prostori za parkiranje uključuju mogućnost duljeg parkiranja ili rezervirana parkirna mjesta. Uz posebne uvjete ili povlašteno postupanje koji se osobama s invaliditetom nude u putničkom prijevozu životinje pomagači, osobni asistenti ili druge osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć osobama s invaliditetom (ili osobama sa smanjenom pokretljivošću) mogu putovati besplatno ili, ako je to izvedivo, sjediti pokraj osobe s invaliditetom u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom.

(25) Ovom se Direktivom utvrđuju način izdavanja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom u državi članici te primjenjivi postupci i nadležnosti te države članice za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom i parkirnih prava osoba s invaliditetom.

(26) Osim o fizičkoj iskaznici/karti, države članice trebale bi donijeti odredbe o digitalnoj iskaznici/karti nakon što se na temelju prijedloga Komisije delegiranim i provedbenim aktima utvrde njezin obrazac i specifikacije. Takav bi se prijedlog trebao temeljiti na iskustvu iz prošlog i aktualnog rada na europskoj razini na digitalizaciji potvrda i isprava, kao što je EU digitalna COVID potvrda uvedena Uredbom (EU) 2021/953, i trebao bi omogućiti upotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske

parkirne karte u okviru europske lisnice za digitalni identitet[16]. Osobama s invaliditetom trebalo bi omogućiti da upotrebljavaju digitalnu ili fizičku iskaznicu/kartu ili obje.

(27) Za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom potrebno je obrađivati osobne podatke, uključujući posebno podatke o statusu osobe s invaliditetom nositelja iskaznice/karte koji se smatraju „podacima koji se odnose na zdravlje" u smislu članka 4. točke 15. Uredbe (EU) 2016/679[17] i posebna su kategorija osobnih podataka u smislu članka 9. te uredbe. Svaka obrada osobnih podataka u kontekstu ove Direktive trebala bi biti u skladu s primjenjivim zakonodavstvom o zaštiti podataka, posebno s Uredbom (EU) 2016/679. Pri prenošenju ove Direktive države članice trebale bi u nacionalno zakonodavstvo uključiti odgovarajuće zaštitne mjere za obradu osobnih podataka, osobito za posebne kategorije osobnih podataka. Države članice trebale bi se pobrinuti i za sigurnost, cjelovitost, autentičnost i povjerljivost podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive.

(28) Država članica odgovorna za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom trebala bi biti država članica u kojoj osoba uobičajeno boravi u smislu Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća[18] i Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća[19] i u kojoj je provedena procjena njezina statusa osobe s invaliditetom. Nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom trebali bi moći koristiti te isprave tijekom boravka u svim drugim državama članicama.

(29) Kako bi se radnicima s invaliditetom zajamčilo učinkovito i puno ostvarenje njihovih prava na slobodno kretanje i na usluge, aktivnosti i sadržaje koje nude države članice, među ostalim kad se pružaju bez naknade, europska iskaznica za osobe s invaliditetom i europska parkirna karta za osobe s invaliditetom trebale bi biti dostupne i radnicima koji putuju u drugu državu članicu ili je posjećuju radi posla.

(30) Predviđeni okvir za uzajamno priznavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom ne utječe na nadležnost država članica za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom i dodjelu prava na posebne uvjete, kao što su besplatan pristup, niže cijene ili povlašteno postupanje, osobama s invaliditetom i/ili osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente. Ne obuhvaća socijalne naknade, socijalnu zaštitu ni socijalnu pomoć obuhvaćene člankom 24. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća[20].

---

16 COM(2021) 281 final.

17 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

18 Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

19 Uredba (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 284, 30.10.2009., str. 1.).

20 Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ, SL L 158, 30.4.2004., str. 77.

(31) Radi lakšeg pristupa i boljeg informiranja o posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju dostupnima kad se putuje u drugu državu članicu ili je se posjećuje sve relevantne informacije o uvjetima, pravilima, praksi i postupcima za ishođenje i kasniju upotrebu europske iskaznice za osobe s invaliditetom i/ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom trebalo bi objaviti na jasan, cjelovit i korisnicima prilagođen način i u pristupačnim oblicima za osobe s invaliditetom u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882. Privatni subjekti ili javna tijela koji su osobama s invaliditetom osigurali posebne uvjete ili povlašteno postupanje trebali bi informacije o tome objaviti na jasan i korisnicima prilagođen način te u pristupačnim oblicima za osobe s invaliditetom u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882.

(32) Države članice trebale bi poduzeti sve potrebne korake kako bi se izbjegao rizik od krivotvorenja ili prijevare pri izdavanju europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom i trebale bi se aktivno boriti protiv prijevarne upotrebe i krivotvorenja tih isprava.

(33) Radi pravilne primjene ove Direktive Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a kojima će se Direktiva dopuniti kako bi se utvrdio obrazac digitalne europske iskaznice za osobe s invaliditetom i digitalne europske parkirne karte za osobe s invaliditetom te kojima će se izmijeniti prilozi I. i II. radi izmjene zajedničkih značajki standardiziranog obrasca, prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, sprečavanja krivotvorenja i prijevare te osiguranja interoperabilnosti.

(34) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za utvrđivanje zajedničkih tehničkih specifikacija kojima se pobliže određuju obrazac europske iskaznice za osobe s invaliditetom odnosno obrazac europske parkirne karte za osobe s invaliditetom, njihove sigurnosne i digitalne značajke te pitanja interoperabilnosti. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[21].

(35) Države članice trebale bi osigurati odgovarajuća i djelotvorna sredstva za osiguranje usklađenosti s ovom Direktivom te bi stoga trebale uspostaviti odgovarajuće pravne lijekove, uključujući provjere usklađenosti te upravne i sudske postupke, kako bi se zajamčilo da osobe s invaliditetom, osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente, kao i javna tijela ili privatna udruženja, organizacije ili drugi pravni subjekti s legitimnim interesom mogu postupati u ime osobe s invaliditetom u skladu s nacionalnim pravom.

(36) Države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere i propisati učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije u slučaju kršenja ili neispunjenja obveza utvrđenih u ovoj Direktivi koje se odnose na prava obuhvaćena njezinim područjem primjene. Takve sankcije mogu uključivati administrativne i financijske sankcije, kao što su novčane kazne ili plaćanje odštete, kao i druge vrste sankcija.

(37) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata osobito Poveljom. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati potpuno poštovanje prava osoba s invaliditetom na mjere čiji je cilj osigurati njihovu neovisnost, društvenu i

[21] Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

profesionalnu uključenost te sudjelovanje u životu zajednice te promicati primjenu članka 26. Povelje.

(38) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno povećanje mogućnosti osoba s invaliditetom da putuju u druge države članice ili ih posjećuju, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka djelovanja kojim se uspostavlja okvir s pravilima i zajedničkim uvjetima oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju:

(a) pravila kojima se uređuje izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom kao dokaz statusa osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom kao dokaz prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom kako bi se olakšao kratak boravak osoba s invaliditetom u državi članici koja nije država članica njihova boravišta tako da im se omogući pristup svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti ili sadržaja, među ostalim kad se pružaju bez naknade, ili uvjetima i prostorima za parkiranje koji se nude ili su rezervirani za osobe s invaliditetom ili osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente;

(b) zajednički predlošci za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom i europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na uvjete i prostore za parkiranje te na sve slučajeve u kojima privatni subjekti ili javna tijela osobama s invaliditetom nude posebne uvjete ili povlašteno postupanje u pogledu pristupa sljedećim uslugama, aktivnostima i sadržajima:

   – usluge u smislu članka 57. UFEU-a,

   – usluge putničkog prijevoza,

   – druge aktivnosti i sadržaji, među ostalim kad se pružaju bez naknade.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

   (a) davanja u području socijalne sigurnosti iz uredbi (EZ) br. 883/2004 i (EZ) br. 987/2009;

   (b) posebna doprinosna ili nedoprinosna novčana davanja ili davanja u naravi u području socijalne sigurnosti, socijalne zaštite ili zapošljavanja;

(c) socijalnu pomoć obuhvaćenu člankom 24. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ.

3. Ova Direktiva ne utječe na nadležnost država članica da utvrde uvjete za procjenu i priznavanje statusa osobe s invaliditetom ili za dodjelu prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom. Ne utječe na nadležnost država članica da usto na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini izdaju potvrdu, iskaznicu za osobe s invaliditetom ili drugu službenu ispravu za osobe s invaliditetom.

4. Ova Direktiva ne zadire u nadležnost država članica da dodijele ili uvedu obvezu dodjeljivanja prava na posebne pogodnosti ili određene povlaštene uvjete, kao što su besplatan pristup ili niže cijene, ili na povlašteno postupanje osobama s invaliditetom i, ako je predviđeno, osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente.

5. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje prava koja osobe s invaliditetom ili osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente, mogu imati na temelju drugih odredaba prava Unije ili nacionalnog prava kojim se provodi pravo Unije, uključujući odredbe kojima se odobravaju određene pogodnosti, posebni uvjeti ili povlašteno postupanje.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „građanin Unije” znači svaka osoba s državljanstvom države članice;

(b) „član obitelji građanina Unije” znači član obitelji, bez obzira na državljanstvo, građanina Unije koji ostvaruje svoje pravo na slobodno kretanje u skladu s pravilima Unije;

(c) „osobe s invaliditetom” znači osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima;

(d) „osobni asistent” znači osoba koja je pratnja ili pruža pomoć osobama s invaliditetom i priznata je kao takva u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom;

(e) „posebni uvjeti ili povlašteno postupanje” znači specifični uvjeti, uključujući one koji se odnose na financijske uvjete, ili različito postupanje u pogledu pomoći i podrške, kao što su besplatan pristup, niže cijene ili prioritetni pristup, koji se nude osobama s invaliditetom i/ili, ako je primjenjivo, osobama koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente ili životinje pomagače priznate u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, neovisno o tome pružaju li se dobrovoljno ili na temelju pravnih obveza;

(f) „uvjeti i prostori za parkiranje” znači općenito sva parkirna mjesta rezervirana za osobe s invaliditetom te odgovarajuće parkirne pogodnosti ili povlašteni uvjeti koji se pružaju osobama s invaliditetom, kao što su besplatno parkiranje, niže cijene, niže pristojbe ili korisničke naknade za ceste/mostove/tunele s

naplatom ili parkirna mjesta s mogućnosti duljeg parkiranja, neovisno o tome pružaju li se dobrovoljno ili na temelju pravnih obveza.

Članak 4.

Nositelji prava

Ova se Direktiva primjenjuje na:

(a) građane Unije i članove obitelji građana Unije čiji su status osobe s invaliditetom priznala nadležna tijela u državi članici njihova boravišta izdavanjem potvrde, iskaznice ili druge službene isprave u skladu s nacionalnim nadležnostima, praksom i postupcima te, ako je primjenjivo, na osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente;

(b) građane Unije i članove obitelji građana Unije čija su prava na uvjete i prostore za parkiranje rezervirane za osobe s invaliditetom priznata u njihovoj državi članici boravišta izdavanjem parkirne karte ili druge isprave u skladu s nacionalnim nadležnostima, praksom i postupcima te, ako je primjenjivo, na osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući osobne asistente.

Članak 5.

Ravnopravan pristup posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju te uvjetima i prostorima za parkiranje za osobe s invaliditetom

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom koji putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju imali pristup svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju koji se nude u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja iz članka 2. stavka 1. koji je ravnopravan pristupu osoba s invaliditetom koje su nositelji potvrde o invaliditetu, iskaznice za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave kojom im se priznaje status osobe s invaliditetom u toj državi članici.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi nositelji europske parkirne karte za osobe s invaliditetom koji putuju u državu članicu koja nije država članica njihova boravišta ili je posjećuju u toj drugoj državi članici imali pristup uvjetima i prostorima za parkiranje rezerviranima za osobe s invaliditetom koji je ravnopravan pristupu nositelja parkirnih karata izdanih u toj državi članici.

3. Osim ako je drukčije navedeno u relevantnim odredbama ove Direktive ili drugom pravu Unije, države članice poduzimaju potrebne mjere:

(a) kako bi osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć nositeljima europske iskaznice za osobe s invaliditetom, uključujući osobne asistente, odnosno životinje pomagači ostvarili ravnopravan pristup povoljnim uvjetima za osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć osobama s invaliditetom, uključujući osobne asistente, odnosno specifičnim uvjetima za životinje pomagače kad su ti povoljni i specifični uvjeti uključeni u posebne uvjete ili povlašteno postupanje iz stavka 1. ovog članka;

(b) kako bi osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć nositeljima europske parkirne karte za osobe s invaliditetom, uključujući osobne asistente, ostvarile ravnopravan pristup povoljnim uvjetima za osobe koje su pratnja ili pružaju pomoć osobama s invaliditetom, uključujući osobne asistente, kad su ti povoljni uvjeti uključeni u uvjete i prostore za parkiranje iz stavka 2. ovog članka.

POGLAVLJE II.

EUROPSKA ISKAZNICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM I EUROPSKA PARKIRNA KARTA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Članak 6.

Obrazac, uzajamno priznavanje, izdavanje i valjanost europske iskaznice za osobe s invaliditetom

1. Svaka država članica uvodi europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom prema zajedničkom standardiziranom obrascu utvrđenom u Prilogu I. Države članice obvezne su u fizičku europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom dodati digitalne značajke koje elektroničkim sredstvima sprečavaju prijevare čim Komisija u tehničkim specifikacijama iz članka 8. utvrdi zahtjeve za digitalne značajke iz Priloga I. Digitalni medij za pohranu ne smije sadržavati druge osobne podatke osim onih propisanih za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom u Prilogu I.

2. Europske iskaznice za osobe s invaliditetom koje izdaju države članice uzajamno se priznaju u svim državama članicama.

3. Nadležna tijela u državama članicama izdaju, produljuju ili oduzimaju europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom u skladu sa svojim nacionalnim pravilima, postupcima i praksom. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/679, države članice brinu se za sigurnost, cjelovitost, autentičnost i povjerljivost podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive. Nadležno tijelo odgovorno za izdavanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom smatra se voditeljem obrade iz članka 4. točke 7. Uredbe (EU) 2016/679 i snosi odgovornost za obradu osobnih podataka. Suradnja s vanjskim pružateljima usluga ne isključuje odgovornost države članice koja proizlazi iz prava Unije ili nacionalnog prava za kršenje obveza u pogledu osobnih podataka.

4. Europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom izdaje ili produljuje država članica boravišta izravno ili na zahtjev osobe s invaliditetom. Izdaje se i produljuje u roku koji je u primjenjivom nacionalnom zakonodavstvu propisan za izdavanje potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druge službene isprave kojom se priznaje status osobe s invaliditetom.

5. Europska iskaznica za osobe s invaliditetom izdaje se u fizičkom obliku i dopunjuje digitalnim oblikom nakon donošenja delegiranih akata iz stavka 7. Osobe s invaliditetom mogu upotrebljavati digitalnu ili fizičku iskaznicu ili obje.

6. Europska iskaznica za osobe s invaliditetom koju izdaje država članica valjana je najmanje jednako dugo kao potvrda o invaliditetu, iskaznica za osobe s invaliditetom ili druga službena isprava kojom se priznaje status osobe s invaliditetom, koja ima najdulji rok važenja i koju je dotičnoj osobi izdalo nadležno tijelo države članice na njezinu državnom području.

7. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 11. o dopuni ove Direktive utvrđivanjem obrasca digitalne europske iskaznice za osobe s invaliditetom i osiguravanjem interoperabilnost i o izmjeni Priloga I. radi izmjene zajedničkih značajki standardiziranog obrasca, prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, uvođenja digitalnih značajki za sprečavanje krivotvorenja i prijevara te suzbijanja zloupotrebe ili nepravilne upotrebe i osiguranja interoperabilnosti.

Članak 7.

Obrazac, uzajamno priznavanje, izdavanje i valjanost europske parkirne karte za osobe s invaliditetom

1. Svaka država članica uvodi europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom prema zajedničkom standardiziranom obrascu utvrđenom u Prilogu II. Države članice obvezne su u fizičku europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom dodati digitalne značajke koje elektroničkim sredstvima sprečavaju prijevare čim Komisija u tehničkim specifikacijama iz članka 8. utvrdi zahtjeve za digitalne značajke iz Priloga II. Digitalni medij za pohranu ne smije sadržavati druge osobne podatke osim onih propisanih za europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom u Prilogu II.
2. Europske parkirne karte za osobe s invaliditetom koje izdaju države članice uzajamno se priznaju u svim državama članicama.
3. Nadležna tijela u državama članicama izdaju, produljuju ili oduzimaju europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom u skladu sa svojim nacionalnim pravilima, postupcima i praksom. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/679, države članice brinu se za sigurnost, autentičnost i povjerljivost osobnih podataka koji se prikupljaju i pohranjuju za potrebe ove Direktive. Nadležno tijelo odgovorno za izdavanje europske parkirne karte za osobe s invaliditetom smatra se voditeljem obrade iz članka 4. točke 7. Uredbe (EU) 2016/679 i snosi odgovornost za obradu osobnih podataka. Suradnja s vanjskim pružateljima usluga ne isključuje odgovornost države članice koja proizlazi iz prava Unije ili nacionalnog prava za kršenje obveza u pogledu osobnih podataka.
4. Europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom izdaje ili produljuje država članica boravišta na zahtjev osobe s invaliditetom. Izdaje se ili obnavlja u razumnom roku od najviše 60 dana od datuma podnošenja zahtjeva.
5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi najkasnije do *dd/mm/gg* [*datum početka primjene ove Direktive*] europska parkirna karta za osobe s invaliditetom zamijenila sve postojeće valjane parkirne karte izdane u skladu s Preporukom Vijeća o parkirnim kartama za osobe s invaliditetom[22] na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.
6. Europska parkirna karta za osobe s invaliditetom izdaje se ili produljuje u fizičkom obliku i dopunjuje digitalnim oblikom nakon donošenja delegiranih akata iz stavka 7. Osobe s invaliditetom mogu upotrebljavati digitalnu ili fizičku kartu ili obje.
7. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 11. o dopuni ove Direktive utvrđivanjem obrasca digitalne europske parkirne karte za

[22] Preporuka Vijeća od 4. lipnja 1998. (98/376/EZ), SL L 167/25, 12.6.1998., kako je prilagođena Preporukom Vijeća od 3. ožujka 2008. zbog pristupanja Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike, SL L 63/43, 7.3.2008.

osobe s invaliditetom i osiguravanjem interoperabilnosti, među ostalim razvojem i uvođenjem digitalnih alata, te o izmjeni Priloga II. radi izmjene zajedničkih značajki standardiziranog obrasca, prilagodbe obrasca razvoju tehnologije, sprečavanja krivotvorenja i prijevare, suzbijanja zloupotrebe ili nepravilne upotrebe i osiguranja interoperabilnosti, među ostalim razvojem i uvođenjem digitalnih alata.

POGLAVLJE III.
ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 8.

Zajedničke tehničke specifikacije

1. Komisija donosi provedbene akte o zajedničkim tehničkim specifikacijama u kojima se pobliže određuju obrazac europske iskaznice za osobe s invaliditetom i obrazac europske parkirne karte za osobe s invaliditetom, njihove sigurnosne i najsuvremenije digitalne značajke, uključujući njihov specifični format i podatke koje sadržavaju te odgovarajuće sigurnosne mjere za osobne podatke, ali i pitanja interoperabilnosti, kao što su zajedničke aplikacije EU-a za čitanje podataka sadržanih u digitalnim značajkama fizičke iskaznice/karte koje elektroničkim sredstvima sprečavaju prijevare, te u kojima se pobliže određuju tehničke specifikacije medija za pohranu digitalnih podataka na iskaznici/karti u pogledu pitanja kao što su provjera valjanosti i broja iskaznice/karte, kontrola njihove autentičnosti, sprečavanje krivotvorenja i prijevare, mogućnost čitanja iskaznice/karte u svim državama članicama, upotreba u europskoj lisnici za digitalni identitet te pristupačnost svih podataka na iskaznici/karti za osobe s invaliditetom.
2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 12. stavka 2.

Članak 9.

Nadzor, usklađenost, pristupačnost informacija i informiranje

1. Države članice objavljuju uvjete i pravila, praksu i postupke za izdavanje, produljenje i oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom u pristupačnim oblicima, među ostalim u digitalnim oblicima, te na zahtjev u pomoćnim oblicima koje zatraže osobe s invaliditetom.
2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za informiranje javnosti i osoba s invaliditetom, među ostalim na pristupačan način, o postojanju europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom te o uvjetima za njihovo ishođenje, upotrebu i produljenje.
3. Države članice poduzimaju sve potrebne korake kako bi izbjegle rizik od krivotvorenja ili prijevare i aktivno se bore protiv prijevarne upotrebe i krivotvorenja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom.
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom vrate svoje iskaznice/karte nadležnom tijelu kad uvjeti na temelju kojih su izdane više ne budu ispunjeni.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere za obavještavanje nadležnih tijela u državi članici koja je izdala europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom ili europsku parkirnu kartu za osobe s invaliditetom o zloupotrebi ili nepravilnoj upotrebi te iskaznice/karte na njihovu državnom području. Država članica izdavanja poduzima odgovarajuće daljnje korake u skladu s nacionalnim pravom ili praksom.

6. Države članice provjeravaju ispunjavaju li se obveze koje proizlaze iz europske iskaznice za osobe s invaliditetom ili europske parkirne karte za osobe s invaliditetom te mogu li osobe s invaliditetom koje imaju tu iskaznicu/kartu i osobe koje su njihova pratnja ili im pružaju pomoć, uključujući njihove osobne asistente, ostvariti s njima povezana prava.

7. Informacije iz stavaka 1. i 2. ovog članka stavljaju se na raspolaganje besplatno na jasan, cjelovit, korisnicima prilagođen i lako pristupačan način, među ostalim na službenim internetskim stranicama privatnih subjekata ili javnih tijela, ako postoje, ili drugim prikladnim sredstvima u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga iz Priloga I. Direktivi (EU) 2019/882.

Članak 10.

Nadležna tijela

Do dd/mm/gg [*u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ove Direktive*] države članice obavješćuju Komisiju o nadležnim tijelima koja su imenovale za izdavanje, produljenje i oduzimanje europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom.

POGLAVLJE IV.

DELEGIRANE I PROVEDBENE OVLASTI

Članak 11.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 6. stavka 7. i članka 7. stavka 7. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od [*datum stupanja na snagu ove Direktive*].

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 6. stavka 7. i članka 7. stavka 7. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 6. stavka 7. i članka 7. stavka 7. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 12.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

POGLAVLJE V.
ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

Izvršenje

1. Države članice osiguravaju dostupnost odgovarajućih i učinkovitih sredstava za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom.

2. Sredstva iz stavka 1. uključuju:

   (a) odredbe kojima se osobama s invaliditetom omogućuje da se u skladu s nacionalnim pravom obrate sudovima ili nadležnim upravnim tijelima u slučaju povreda njihovih prava iz ove Direktive i nacionalnih odredaba kojima se provodi ova Direktiva;

   (b) odredbe kojima se javnim tijelima ili privatnim udruženjima, organizacijama ili drugim pravnim subjektima koji imaju legitiman interes za osiguravanje poštovanja odredaba ove Direktive omogućuje da u skladu s nacionalnim pravom i postupcima pred sudovima ili nadležnim upravnim tijelima u ime osobe s invaliditetom ili kao potpora osobi s invaliditetom, uz njezino odobrenje, sudjeluju u bilo kojem sudskom ili upravnom postupku predviđenom za izvršenje obveza iz ove Direktive.

Članak 14.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe.

2. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te popraćene djelotvornim korektivnim mjerama.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o tim odredbama najkasnije do dd/mm/gg *[datum prenošenja]* i bez odgode je obavješćuju o svim njihovim naknadnim izmjenama.

Članak 15.

Pristup informacijama

1. Države članice osiguravaju da privatni subjekti ili javna tijela stavljaju na raspolaganje informacije o svim posebnim uvjetima ili povlaštenom postupanju na temelju članka 5. u pristupačnim oblicima.
2. Države članice potiču privatne subjekte ili javna tijela da osobama s invaliditetom dobrovoljno osiguraju posebne uvjete ili povlašteno postupanje.
3. Informacije iz stavka 1. ovog članka stavljaju se na raspolaganje besplatno na jasan, cjelovit, korisnicima prilagođen i lako pristupačan način, među ostalim na službenim internetskim stranicama privatnih subjekata ili javnih tijela, ako postoje, ili drugim prikladnim sredstvima u skladu s relevantnim zahtjevima za pristupačnost usluga iz Priloga I. Direktivi (EU) 2019/882.

Članak 16.

Izvješćivanje i preispitivanje

1. Do dd/mm/gg [*tri godine nakon datuma početka primjene ove Direktive*], a nakon toga svakih pet godina, Komisija Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija podnosi izvješće o primjeni ove Direktive.
2. U izvješću se, među ostalim, s obzirom na društveni i gospodarski razvoj razmatra upotreba europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom kako bi se procijenilo treba li preispitati ovu Direktivu.
3. Države članice pravodobno i na njezin zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije koje su joj potrebne za sastavljanje tog izvješća.
4. U izvješću Komisije uzimaju se u obzir stajališta osoba s invaliditetom, gospodarskih dionika i relevantnih nevladinih organizacija, uključujući organizacije koje zastupaju osobe s invaliditetom.

Članak 17.

Zastarjelost Preporuke Vijeća 98/376/EZ

Preporuka Vijeća 98/376/EZ zastarijeva s učinkom od dd/mm/gg *[datum početka primjene ove Direktive]* i prestaje se primjenjivati od tog datuma.

Članak 18.

Prenošenje

1. Države članice najkasnije do dd/mm/gg [*u roku od 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Direktive*] donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.
2. One primjenjuju te odredbe od dd/mm/gg [*30 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive*].
3. Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

Članak 19.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 20.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Sadržaj

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE ... 3
1.1. Naslov prijedloga/inicijative ... 3
1.2. Predmetna područja politike ... 3
1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na: ... 3
1.4. Ciljevi ... 3
1.4.1. Opći ciljevi ... 3
1.4.2. Specifični ciljevi ... 3
1.4.3. Očekivani rezultati i učinak ... 4
1.4.4. Pokazatelji uspješnosti ... 4
1.5. Osnova prijedloga/inicijative ... 4
1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative ... 4
1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije" je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same. ... 4
1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava ... 5
1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima ... 6
1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele ... 6
1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative ... 7
1.7. Planirani načini izvršenja proračuna ... 7
2. MJERE UPRAVLJANJA ... 8
2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja ... 8
2.2. Sustavi upravljanja i kontrole ... 8
2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole ... 8
2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika ... 8
2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju) ... 8
2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti ... 8
3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE ... 9

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak 9
3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva 10
3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje 10
3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje 13
3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva 14
3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom 1
3.2.5. Doprinos trećih strana 1
3.3. Procijenjeni učinak na prihode 2

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirne karte za osobe s invaliditetom

1.2. Predmetna područja politike

Prava osoba s invaliditetom

Pristup osoba s invaliditetom uslugama, uslugama putničkog prijevoza, aktivnostima i sadržajima

Slobodno kretanje osoba s invaliditetom

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

☐ **novo djelovanje**

☐ **novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja**[59]

☐ **produženje postojećeg djelovanja**

☒ **spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje**

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Opći je cilj Prijedloga olakšati slobodno kretanje nositelja europske iskaznice za osobe s invaliditetom i/ili parkirne karte koji posjećuju ili putuju u drugu državu članicu tako da se osigura uzajamno priznavanje njihova statusa osobe s invaliditetom te im se omogući pristup uslugama, aktivnostima i sadržajima odnosno uvjetima i prostorima za parkiranje za osobe s invaliditetom u EU-u koji je ravnopravan pristupu osoba s invaliditetom u toj državi članici.

1.4.2. Specifični ciljevi

Specifični cilj br. 1: cilj je Prijedloga osigurati da nositelji europske iskaznice za osobe s invaliditetom u državi članici koju posjećuju ili u koju putuju imaju ravnopravan pristup svim posebnim povlaštenim uvjetima ili povlaštenom postupanju u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja koji se nude osobama s invaliditetom.

Specifični cilj br. 2: cilj je Prijedloga osigurati da nositelji europske parkirne karte za osobe s invaliditetom u državi članici koju posjećuju ili u koju putuju imaju ravnopravan pristup svim uvjetima i prostorima za parkiranje koji se nude osobama s invaliditetom ili su rezervirani za njih.

[59] Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Povećanje broja osoba s invaliditetom koje, kad posjećuju ili putuju u druge države članice, ostvaruju svoje pravo na posebne uvjete i/ili povlašteno postupanje koji se osobama s invaliditetom nude u pogledu usluga, aktivnosti i sadržaja Povećanje broja osoba s invaliditetom koje, kad posjećuju ili putuju u druge države članice, ostvaruju svoje pravo na uvjete i prostore za parkiranje koji se nude osobama s invaliditetom ili su rezervirani za njih Povećanje broja osoba s invaliditetom koje putuju u druge države članice ili ih posjećuju

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Broj država članica koje su prenijele Direktivu Broj europskih iskaznica za osobe s invaliditetom koje su izdale države članice Broj europskih parkirnih karata za osobe s invaliditetom koje su izdale države članice

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

Glavni zahtjev koji treba ispuniti u kratkoročnom razdoblju odnosi se na postizanje dogovora suzakonodavaca o zakonodavnom prijedlogu tijekom 2024. U Prijedlogu je državama članicama propisan [rok od 18 mjeseci] za prenošenje donesenog pravnog akta. U Prijedlogu se predviđa i donošenje delegiranih i provedbenih akata.

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije" je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

Djelovanje EU-a potrebno je i opravdano kako bi se olakšalo slobodno kretanje osoba s invaliditetom radi pristupa posebnim uvjetima i/ili povlaštenom postupanju za usluge, aktivnosti i sadržaje, kao uvjetima i prostorima za parkiranje, u svim državama članicama na ravnopravnoj osnovi s osobama koje imaju boravište u zemlji koju posjećuju te kako bi se na taj način poboljšalo funkcioniranje jedinstvenog tržišta usluga, aktivnosti i sadržaja na razini EU-a. Utvrđeni problem ima prekograničnu dimenziju zbog koje ga države članice ne mogu same riješiti. Od uvođenja parkirne karte EU-a 1998. države članice dodale su

elemente ili odstupile od modela parkirne karte EU-a na nacionalnoj razini, zbog čega se te karte razlikuju u državama članicama. Osim toga, države članice suočile su se s prijevarama i krivotvorenjem karata. Nadalje, Preporuka Vijeća nije ažurirana kako bi se uzeo u obzir aktualni razvoj tehnologije i digitalizacije.

Iako je pilot-projekt iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom dobro funkcionirao među osam država članica sudionica, nedostajala mu je šira dimenzija na razini EU-a, što je dovelo do znatne nesigurnosti i nejednakog postupanja prema osobama s invaliditetom koje putuju u različite države članice ili ih posjećuju. Budući da se iskaznica iz pilot-projekta i njezin model upotrebljavaju na dobrovoljnoj osnovi, s vremenom bi se vjerojatno pojavio isti problem različitosti kao s parkirnom kartom.

Potreba za djelovanjem EU-a izravno proizlazi iz problema na koje nailaze osobe s invaliditetom u EU-u tijekom prekograničnih putovanja i koji se mogu riješiti koordiniranim pristupom država članica koji će tim osobama olakšati pristup povlaštenim uvjetima ponuđenima u okviru usluga na ravnopravnoj osnovi s osobama koje imaju boravište u toj državi članici. Stoga bi se bez intervencije EU-a povećale postojeće razlike među nacionalnim iskaznicama za osobe s invaliditetom, pa bi razlike u postupanju prema osobama s invaliditetom u državama članicama i tomu svojstvena nesigurnost (uključujući pravnu nesigurnost) i dalje postojale, što bi negativno utjecalo na ostvarivanje njihovih prava na slobodno kretanje.

Djelovanjem EU-a ostvaruje se dodana vrijednost tako što se uvodi uzajamno priznati instrument (europska iskaznica za osobe s invaliditetom), čime se olakšavaju slobodno kretanje osoba s invaliditetom u EU-u i jednako postupanje prema njima u pristupu uslugama, aktivnostima i sadržajima u usporedbi s osobama s invaliditetom u državama članicama. Studija za evaluaciju pilot-projekta iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom pokazala je da je u osam država članica sudionica djelovanje EU-a omogućilo uzajamno priznavanje statusa osobe s invaliditetom koje države članice ne bi ostvarile same. U tom je kontekstu intervencija Europske komisije doprinijela provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010.–2020.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Europska iskaznica za osobe s invaliditetom temelji se na dvama već postojećim instrumentima: parkirnoj karti EU-a i pilot-projektu iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom. **Parkirna karta EU-a za osobe s invaliditetom** uvedena je Preporukom Vijeća 98/376/EZ i izmijenjena 2008. Riječ je o standardiziranom modelu parkirne karte EU-a kojim se osigurava njezino uzajamno priznavanje u svim državama članicama i osobama s invaliditetom olakšava slobodno kretanje automobilom. Unatoč njezinoj pozitivnoj ulozi korisnici nailaze na poteškoće u upotrebi parkirne karte EU-a. Od 2018. do 2022. na platformi SOLVIT podneseno je oko 260 upita o parkirnoj karti EU-a. Pritužbe su se uglavnom odnosile na nesigurnost u pogledu prava koja se karticom dodjeljuju osobama s invaliditetom kad putuju u druge države članice (oko 30 % slučajeva), uzajamno priznavanje nacionalnih parkirnih karata izdanih na temelju modela EU-a (oko 25 % slučajeva), kao i opravdanost novčanih kazni izrečenih čak i nakon predočenja parkirne karte EU-a (oko 12 % slučajeva).

Pilot-projekt **iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom**, koji je pokrenut u skladu s najavom u Izvješću o građanstvu EU-a za 2013., od 2016. do 2018. provodilo je osam država članica (Belgija, Cipar, Estonija, Finska, Italija, Malta, Rumunjska i Slovenija), koje su ga nastavile provoditi i nakon njegova završetka. Pilot-projektom je uveden zajednički obrazac iskaznice na temelju koje su države članice sudionice

dobrovoljno uzajamno priznavale status osobe s invaliditetom, utvrđen u skladu s njihovim nacionalnim kriterijima prihvatljivosti ili pravilima, kako bi se omogućio pristup pogodnostima i uslugama u području kulture, slobodnih aktivnosti, sporta, a u nekim zemljama i prijevoza. Ako se ne poduzmu nikakve mjere, priznavanje njihovih nacionalnih iskaznica i potvrda za osobe s invaliditetom i dalje će biti dobrovoljno i ograničeno kad je riječ o povlaštenim uvjetima u pristupu uslugama, aktivnostima i sadržajima.

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Prijedlog je u skladu s europskim stupom socijalnih prava, Strategijom o pravima osoba s invaliditetom i Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom. U skladu je s višegodišnjim financijskim okvirom za razdoblje 2021.–2027.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Za provedbu ovog zakonodavnog prijedloga potrebno je organizirati sastanke s državama članicama o njegovu prenošenju, kao i sastanke s državama članicama o donošenju delegiranih i provedbenih akata. Rashodi potrebni za organizaciju sastanaka, tj. putni troškovi delegata, pokrivaju se iz tematskog područja EaSI Europskog socijalnog fonda plus (izravno upravljanje).

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

☐ **Ograničeno trajanje**

– ☐ na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG

– ☐ financijski učinak od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za plaćanje

X **Neograničeno trajanje**

– provedba s početnim razdobljem od 2023. do 2027.

– nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Planirani načini izvršenja proračuna[60]

X **Izravno upravljanje** koje provodi Komisija

– X putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije

– ☐ putem izvršnih agencija

☐ **Podijeljeno upravljanje** s državama članicama

☐ **Neizravno upravljanje** povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

– ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile

– ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)

– ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu

– ☐ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe

– ☐ tijelima javnog prava

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge, u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i kojima su dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ tijelima ili osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

– *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

Učinak prijedloga na proračun ograničen je i može se u potpunosti pokriti sredstvima koja su već dostupna u višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.–2027., i za osoblje i za odobrena sredstva, jer su utvrđene mogućnosti preraspodjele.

I nakon 2027. očekuje se vrlo ograničen učinak, koji bi se uzeo u obzir pri izradi višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2027.

[60] Informacije o načinima izvršenja proračuna i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Do [*tri godine nakon datuma početka primjene ove Direktive*], a nakon toga svakih pet godina, Komisija Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija podnosi izvješće o njezinoj primjeni.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

Izravno upravljanje, u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe, poželjan je način jer će mjere provesti Europska komisija, konkretno Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (GU EMPL), koja će osigurati koordinaciju s državama članicama i različitim dionicima.

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

Kontrole su dio sustava unutarnje kontrole u GU-u EMPL. Isti će se pristup primijeniti za utvrđivanje i ublažavanje rizika tih novih aktivnosti.

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

Kontrole su dio sustava unutarnje kontrole u GU-u EMPL. Te nove aktivnosti dovest će do neznatnih dodatnih troškova kontrole na razini glavne uprave.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

Komisija osigurava da su, dok se provode financirana djelovanja, financijski interesi Unije zaštićeni primjenom preventivnih mjera protiv prijevare, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti, učinkovitim provjerama i osiguravanjem povrata neopravdano plaćenih iznosa te, ako se utvrde nepravilnosti, učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama. Komisija može provoditi kontrole i provjere na licu mjesta prema ovoj Odluci u skladu s Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti. Prema potrebi istrage provodi Europski ured za borbu protiv prijevara u skladu s Uredbom (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF).

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj 2.b	dif./nedif.[61]	zemalja EFTA-e[62]	zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata[63]	ostalih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
	07 02 04 00 – tematsko područje EaSI fonda ESF+	Dif.	DA/	DA	DA	NE

61 Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

62 EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

63 Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.

– X Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj	2.b

GU: EMPL			Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**				**UKUPNO**
• Odobrena sredstva za poslovanje											
Proračunska linija[64] 07 02 04 00	Obveze	(1a)			0,560	0,060					**0,620**
	Plaćanja	(2a)			0,060	0,310	0,250				**0,620**
Proračunska linija	Obveze	(1b)									
	Plaćanja	(2b)									
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe[65]											
UKUPNA odobrena sredstva za GU EMPL	Obveze	=1a+1b +3			0,560	0,060					**0,620**
	Plaćanja	=2a+2b +3			0,060	0,310	0,250				**0,620**

64 Prema službenoj proračunskoj nomenklaturi.

65 Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Obveze	(4)									
	Plaćanja	(5)									
• UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)									
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 2.b višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=4+6			0,560	0,060					**0,620**
	Plaćanja	=5+6			0,060	0,310	0,250				**0,620**

Ako prijedlog/inicijativa utječe na više od jednog naslova za poslovanje, ponovite prethodni odjeljak:

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (svi naslovi za poslovanje)	Obveze	(4)									
	Plaćanja	(5)									
UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe (svi naslovi za poslovanje)		(6)									
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–6. višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Obveze	=4+6			0,560	0,060					**0,620**
	Plaćanja	=5+6			0,060	0,310	0,250				**0,620**

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7.	„Administrativni rashodi”

U ovaj se odjeljak unose „administrativni proračunski podaci”, koji prethodno moraju biti uneseni u prilog zakonodavnom financijskom izvještaju (Prilog 5. Odluci Komisije o internim pravilima za izvršenje dijela „Komisija” općeg proračuna Europske unije), koji se unosi u DECIDE za potrebe savjetovanja među službama.

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina **2023.**	Godina **2024.**	**2025.**	**2026.**	**2027.**			**UKUPNO**
GU: EMPL									
• Ljudski resursi		0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**
• Ostali administrativni rashodi									
UKUPNO GU EMPL	Odobrena sredstva	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina **2023.**	Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**				**UKUPNO**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	0,342	0,342	0,902	0,402	0,342				**2,330**
	Plaćanja	0,342	0,342	0,402	0,652	0,592				**2,330**

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate			Godina **2023.**		Godina **2024.**		Godina **2025.**		Godina **2026.**		Godina **2027.**						**UKUPNO**	
			REZULTATI															
⇩	Vrsta[66]	Prosječni trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
	SPECIFIČNI CILJEVI br. 1 i 2[67]																			
– Rezultat	Sastanci s državama članicama						4	0,060	4	0,060									8	0,120
– Rezultat	Provjera nacionalnih mjera za prenošenje								1	0,250	1	0,250							2	0,500
	Međuzbroj za specifični cilj br. 1																			
	UKUPNO						4	0,060	5	0,310	1	0,250							10	0,620

66 Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

67 Planirane aktivnosti doprinijet će ostvarenju obaju specifičnih ciljeva.

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.

– X Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.			**UKUPNO**
NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**
Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

Izvan NASLOVA 7.[68] višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo			nije primjenjivo

UKUPNO	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

[68] Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.

– X Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.		
• **Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)**								
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)		2	2	2	2	2		
20 01 02 03 (delegacije)								
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)								
01 01 01 11 (izravno istraživanje)								
Druge proračunske linije (navesti)								
• **Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)**[69]								
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice")								
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)								
XX 01 xx **yy zz** [70]	– u sjedištima							
	– u delegacijama							
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)								
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)								
Druge proračunske linije (navesti)								
UKUPNO		**2**	**2**	**2**	**2**	**2**		

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Dva člana osoblja iz skupine AD pomagat će u pregovorima u postupku donošenja, organizirati sastanke s državama članicama i prema potrebi izraditi provedbene i delegirane zakonodavne akte.
Vanjsko osoblje	

69 UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

70 U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA").

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

Prijedlog/inicijativa:

– X može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Potrebna odobrena sredstva mogu se programirati u okviru tematskog područja fonda ESF+ pod izravnim upravljanjem za razdoblje 2025.–2027.

– ☐ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije, odgovarajuće iznose te instrumente čija se upotreba predlaže.

– ☐ zahtijeva reviziju VFO-a.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

– ☐ ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.

– X predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2025.	2026.	2027.					Ukupno
Zemlje EGP-a	p.m.	p.m.	p.m.					p.m.
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva	p.m.	p.m.	p.m.					p.m.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

– X Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.

– ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:

  – ☐ na vlastita sredstva

  – ☐ na ostale prihode

  – navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda ☐

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska linija prihoda:	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative[71]						
		Godina **N**	Godina **N+1**	Godina **N+2**	Godina **N+3**	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
Članak …….								

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

[71] Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer), navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.